

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite / Hänvisning

Lausuntopyyntönne 15.11.2012, Dnro YM16/400/2012

Asia / Ärende

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI YMPÄRISTÖSUOJELULAIKSI

Ympäristöministeriö pyytää Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Pirkanmaan ELY-keskus lausuu asiasta seuraavaa.

10 § Sijoituspaikan valinta ja 50 § Luvan myöntämisen edellytykset

Esityksessä on otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset kaavatasot sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa. Luvan myöntämisen edellytyksissä (50 §) toiminnan sijoittumisen ehdoksi on määritetty, ettei toimintaa saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tilanteissa, joissa alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa, myös oikeusvaikutteinen yleiskaava tai maakuntakaava tulee ottaa lupaedellytyksenä huomioon. Esitettyä lupaedellytysten kohtaa tulisikin tarkistaa siten, ettei toimintaa saa sijoittaa vastoin alueella voimassa olevaa oikeusvaikutteista kaavaa.

11 § Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot

Uudella säädöksellä voidaan nykyistä laajemmin ottaa huomioon sijoituspaikan luonnonarvot ja säädös mahdollistaa myös sellaisten luonnonarvojen huomioon ottamisen sijoituspaikan valinnassa, joita ei ole muussa lainsäädännössä otettu huomioon.

Lupaharkinnassa tulee entistä voimakkaammin korostumaan lupavalmistelijoiden ja lausunnon antavien valvontaviranomaisten ekologinen asiantuntemus, varsinkin kun pohditaan hankkeen lajistollisia vaikutuksia ja merkitystä ekologisille yhteyksille sekä suojelualueiden väliselle kytkeytyneisyydelle. Sen lisäksi, että ELY:ssä tulee turvata riittävät henkilövoimavarat, tulee myös luontotiedon taso ja käytettävyys jatkossa turvata. Uuden säädöksen myötä myös lupahakemusten luontoselvitysten tulee olla entistä kattavampia. Jotta uusi säädös ei hidasta lupakäsittelyä, tulee luvanhakijoita ohjeistaa riittävien selvitysten ja hankkeen vaikutusarvion tekemiseen.

Säädöksestä on suljettu pois mm. luvat, joiden sijoituspaikalla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaava ja jonka luonnonarvot on tutkittu. Lajisuojelun näkökulmasta soveltamisrajaus on ongelmallinen. Lajistoinventoinnit vanhenevat muutamassa vuodessa ja ilman ajantasaista tietoa valvontaviranomainen ei voi antaa lausuntoa hankkeen vaikutuksista uhan-

alaisille lajeille, eikä myöskään voi olla varma siitä, onko sijoituspaikalla sellaisia lajeja, jotka ovat jo luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja.

Esityksen mukaan pykälää 11 ei sovelleta, jos lupa-asia kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. ELY-keskus pitää ko. lupien kategorista rajaamista pykälän ulkopuolelle ongelmallisena: toiminnan kokoluokka ei aina ole sen luontovaikutuksia määräävä seikka. Esim. merkittävälle, jo ennestään ehkä heikolle vihervyöhykkeelle sijoitettu pienempikin toiminto voi katkaista yhteyden ja aiheuttaa näin hyvinkin laajan ja merkittävän luontovaikutuksen. Pykälää 11 ei sovelleta myöskään, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on tutkittu maakunta-kaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, tai toiminnan sijoituspaikalla on voimassa hyväksytty ja ajantasainen asemakaava. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tulkinta siitä, onko luonnonarvot riittävässä määrin ja riittävän laajalti aiemmissa kaavaratkaisuissa selvitetty ja otettu huomioon, vaatii huomattavaa perehtymistä ja asiantuntemusta. Lisäksi selvitysten ajantasaisuuden edellytys tulisi kytkeä tarkasteluun (aina ei tarvita uusia selvityksiä, päivittäminen voi kuitenkin olla tarpeen vaikka viherverkon muuttumisen tai lajisuojelukysymysten myötä).

61§ Jäte ja jätehuoltomääräykset

Useat viittaukset jätelakiin tekevät pykälän tekstistä sekavaa ja huonontaa sen luettavuutta. Oltiin kuitenkin hyvä, jos esimerkiksi tähän pykälään saisi viittauksen myös jätelain 47 §:ään, eli että tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää tuottajavastuun alainen jätehuolto. Viittaus ”Luvasa on tarvittaessa annettava määräys jätelain 47 §:ssä tarkoitetun jätteen jätehuollon järjestämisestä.” olisi enemmänkin informaatioluontoinen lause lupahakemusta ja lupamääräyksiä varten.

98 § Hallintomenettely eräissä asioissa

Hallintomenettelyä on pykälässä tarkasteltu lähinnä lupaviranomaisen näkökulmasta ja menettelyt tuntuvat raskailta esimerkiksi valvontaviranomaisen tekemän tarkkailupäätöksen osalta. 67 §:n mukainen tarkkailusuunnitelma ja tarkkailumääräysten muuttaminen (68 §) voidaan luvassa määrätä toimitettavaksi valvontaviranomaiselle. Päätös suunnitelman hyväksymisestä tai tarkkailumääräysten muuttamisesta tehdään noudattaen mitä 98 §:ssä säädetään. Nykyisessä laisassa tarkkailupäätöksen käsittely tehdään *soveltuvin osin* kuten lupapäätös ja mahdollistaa kevyemmän käsittelyn esimerkiksi kuulemisien osalta, jotka on jo kertaalleen tehty lupapäätöksen kuulemisen yhteydessä. Nyt ehdotetut kuulemismenettelyt ovat raskaita ja 98 §:n 1 momentin kohtien 2) ja 3) eroa ei ole tuotu esille riittävän selvästi ja sitä tuleekin selventää ja perustella. Valvontaviranomaisen tekemä päätös tarkkailusuunnitelmasta tulee edelleen pystyä tekemään myös kevyemmällä menettelyllä silloin kun asianosaisen etu tai oikeus ei ole riippuvainen tarkkailun tuloksista, tai tarkkailumääräysten muuttamisesta.

98 §:n 2 momentin mukaan asian vireille tulosta ja päätöksestä on kuulutettava lupaviranomaisen tietoverkkosivuilla. Kuulutukset pitäisi kuitenkin julkaista valvontaviranomaisen tietoverkkosivuilla, kun kyseessä on valvontaviranomaisen hyväksymä tarkkailusuunnitelma. Lisäksi kyseisen momentin kohdassa 2) mainitaan tarkkailumääräysten olennaisesta muuttamisesta, mutta eikö kuuluttaminen koske myös uusien tarkkailusuunnitelmien käsittelyä, ei pelkästään niiden muuttamista.

132 § Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus ja 135 § Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

132 §:n mukaan jos toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, toiminnanharjoittaja on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (pilaantunut

maa-alue). Edelleen 135 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella tai puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella taikka poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle. Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja kunnostustarpeen arvioinnista (214/2007) puolestaan antaa mahdollisuuden riskinarvioinnin perusteella todeta korkeitakin haitta-ainepitoisuuksia sisältävä maaperä sellaiseksi, ettei kunnostustoimenpiteitä tietyllä maankäytöllä ole tarpeen tehdä, mikäli riskinarvioinnilla voidaan todeta, ettei alueella ole kunnostustarvetta. Tällöin ko. maaperää ei enää katsota pilaantuneeksi. Näin ollen ympäristönsuojelulain mukaiset säännökset ilmoitusvelvollisuuden osalta eivät koskisi ko. aluetta, eivätkä siellä tehtäviä toimenpiteitä.

Em. asetus ja 135 §:n määräys ovat ristiriitaisia. ELY-keskuksen mielestä ilmoitusvelvollisuuden pitäisi koskea myös niitä alueita, missä riskinarvioinnin perusteella kunnostustarvetta ei nykyisessä käyttömuodossaan ole todettu, vaikka alueen maaperässä on haitta-aineita sisältäviä maamassoja (haitta-ainepitoisuus esim. yli kynnysarvon tai alemman ohjearvon). Maaperän kaivaminen ja muu haitta-aineita sisältävän maa-aineksen liikuttelu voi johtaa haitta-aineiden leviämiseen laajemmalle ja siitä voi seurata ympäristön pilaantumista.

Liite 1 ja 2

Turvetuotannon luparajan poistuminen selkeyttää nykyistä tilannetta ja mahdollistaa lupamääräysten antamisen myös pienemmille tuotantoalueille, jotka saattavat olla hyvinkin pitkäaikaisia kuormittajia. Myös velvollisuus hakea ympäristölupaa viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta toiminnalle, joka ei ole luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on perusteltua (220 §). Näin ollen lupavelvolliseksi tulee suuri määrä vanhoja turvetuotantoalueita, joiden luvittamiseen tulee varata riittävästi resursseja.

Liite 3 Rekisteröitävät toiminnot

Rekisteröitäväksi toiminnaksi mainitaan kohdassa 2 b) energiantuotantoyksiköt, jotka ovat polttoaineteholtaan vähintään 1 MW, mutta alle 5 MW, jos energiantuotantoyksikkö on osa kansallisesti ympäristöluvanvaraista toimintaa. Kohdasta jää epäselväksi tarkoitetaanko siinä, että energiantuotantoyksikköä ei luviteta yhdessä lupavelvollisen laitoksen kanssa, vaan se rekisteröidään erikseen. Jos esimerkiksi tehdas luvitetaan ja lämpölaite rekisteröidään erikseen, niin silloin laitosten aiheuttamien yhteisvaikutusten tarkastelu ja valvonta on hallinnollisesti hankalaa ja voi jakautua kahden eri lupa- ja valvontaviranomaisen kesken. Liitteen 1 ja 2 perusteluissa sivulla 3 mainitaan taas, että ei-luvanvarainen energiantuotantoyksikkö on osa luvanvaraista toimintaa.

Lausunto on valmisteltu ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueen ympäristövalvontayksikössä

Johtajan sijaisena

Yli-insinööri

Hannu Wirola

Ylitarkastaja

Tuija Sievi-Korte